

Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa są jednym z najważniejszych dokumentów kształtujących zasady prowadzenia nadzoru pedagogicznego w nadchodzącym roku szkolnym oraz wskazują priorytetowe zadania jednostek oświatowych i wytyczne dla kuratorów oświaty w zakresie sprawowanego nadzoru pedagogicznego.

Zgodnie z treścią art. 60 ust. 1 pkt 2 *Prawa oświatowego* minister nadzoruje i koordynuje wykonywanie nadzoru pedagogicznego na terenie kraju, w szczególności zaś działalność kuratorów oświaty w tym zakresie. W celu realizacji tych zadań, o czym mówi art. 60 ust. 3 *Prawa oświatowego*, minister:

- ustala podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa, w tym zadania z zakresu nadzoru pedagogicznego,
- kontroluje sprawność i efektywność nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratorów oświaty oraz przestrzeganie przepisów obowiązujących w tym zakresie, a także może wydawać na piśmie kuratorom oświaty wiążące ich wytyczne i polecenia, z wyjątkiem indywidualnych spraw rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnej,
- może żądać od kuratorów oświaty informacji, dokumentów i sprawozdań okresowych lub dotyczących określonej sprawy albo rodzaju spraw,
- może organizować szkolenia, narady i konferencje kuratorów oświaty,
- może ogłaszać w wydawanym przez siebie dzienniku urzędowym zalecane standardy wyposażenia szkół niezbędnego do nauczania przedmiotów ogólnokształcących.

Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa zostały wymienione na pierwszym miejscu, co również wskazuje na wagę dokumentu. Przyjrzyjmy się ich aktualnej treści, zwracając również uwagę na wynikające z nich aspekty psychologiczne i pedagogiczne. Kierunki te, odnosząc się holistycznie do rozwoju ucznia oraz wspierania jego dobrostanu psychicznego, poznawczego i społecznego, służą wzmocnieniu roli placówki oświatowej jako miejsca, w którym ów rozwój dziecka przebiega w sposób zintegrowany.

Kształtowanie myślenia analitycznego poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych oraz poprzez rozwijanie umiejętności matematycznych w kształceniu ogólnym

Istotą tego kierunku jest myślenie analityczne, czyli zdolność do logicznego, uporządkowanego, krytycznego rozumowania, wyciągania wniosków na podstawie danych, a także umiejętność dostrzegania związków między faktami i zjawiskami. Ministerstwo podkreśla konieczność podejścia interdyscyplinarnego, czyli uwzględnienia w ramach treści nauczania powiązań między przedmiotami przyrodniczymi i ścisłymi. Oczywiście kierunki nie wskażą konkretnych metod realizacji poszczególnych zadań, dlatego przyjęte w tym zakresie rozwiązania mogą się różnić:

1. Łączenie treści z matematyki, fizyki, chemii, biologii, geografii i informatyki np. poprzez wspólne projekty lub zadania problemowe.
2. Podejście tematyczne, np. wokół zjawisk, takich jak zmiana klimatu, pandemia, energia odnawialna, układ krwionośny, analizowanych z różnych punktów widzenia.
3. Planowanie tematów obejmujących nauki ścisłe i przyrodnicze, które można realizować w sposób komplementarny.

4. Podkreślanie znaczenia matematyki jako „języka nauki” – zachęcanie uczniów do wykorzystywania obliczeń, wykresów, statystyki, wnioskowania logicznego.

Sformułowany w ten sposób priorytet oznacza konieczność dążenia do stworzenia nauczycielom warunków wyjścia z izolacji (nauczanie w granicach przedmiotów) na rzecz współpracy pomiędzy poszczególnymi dyscyplinami, co oznacza położenie mocniejszego akcentu na kulturę współpracy i eksperymentowanie w polu dydaktyki.

Ważne!

Z pedagogicznego punktu widzenia rozwijanie umiejętności analitycznych i logicznego myślenia jest niezbędne w procesie kształtowania kompetencji kluczowych, szczególnie w zakresie przedmiotów ścisłych. Wspieranie dzieci w nabywaniu tych umiejętności wymaga stosowania aktywizujących metod nauczania, a także indywidualnego podejścia – zwłaszcza w przypadku uczniów z trudnościami w uczeniu się matematyki, takich jak dyskalkulia rozwojowa czy ogólne problemy z funkcjonowaniem operacyjnym. Z perspektywy psychologa szkolnego istotne jest też uwzględnienie czynników emocjonalnych, takich jak lęk przed matematyką czy niska samoocena, które mogą wpływać na skuteczność procesu uczenia się.

Orientacja na rozwój myślenia analitycznego oraz umiejętności matematycznych wśród uczniów to odpowiedź na kluczowe wyzwania edukacyjne w XXI w., związane ze sztuczną inteligencją, automatyzacją i analizą danych. Jednakże realizacja założeń tego kierunku wymaga znacznie więcej niż tylko zmiany treści podstawy programowej – potrzebne jest bowiem także pogłębione zrozumienie rozwoju poznawczego dzieci oraz psychologicznych barier i możliwości w uczeniu się matematyki. Rozwijanie tych kompetencji wspiera:

- funkcje wykonawcze – planowanie, organizowanie, hamowanie reakcji impulsywnych,
- elastyczność poznawczą,
- umiejętności metapoznawcze, czyli świadomość własnego sposobu myślenia i uczenia się.

Proces rozwoju tych kompetencji powinien być wspierany od wczesnych lat szkolnych poprzez zadania problemowe, gry logiczne, eksperymentowanie, analizowanie sytuacji z życia codziennego oraz zadania otwarte wymagające kilku możliwych rozwiązań. Dziecko, które rozwija myślenie analityczne, lepiej radzi sobie z rozwiązywaniem konfliktów, planowaniem zadań i oceną konsekwencji – zarówno w nauce, jak i w życiu społecznym. Pamiętać jednak trzeba, że matematyka to przedmiot o wysokim potencjale – nie tylko kształtującym, ale też frustracyjnym.

Uczniowie często przejawiają lęk matematyczny, czyli napięcie i stres związane z wykonywaniem zadań matematycznych. Niska samoocena i wcześniejsze porażki mogą prowadzić do unikania wysiłku, natomiast sukcesy matematyczne mocno wpływają na poczucie kompetencji i własnej wartości ucznia. Dlatego rozwijanie umiejętności matematycznych powinno iść w parze z dbałością o wzmacnianie pozytywnych doświadczeń i wykorzystywanie oceniania wspierającego, które promuje wysiłek, a nie wyłącznie poprawność.

Pedagogika i psychologia edukacyjna podkreślają konieczność uwzględniania indywidualnych profili poznawczych uczniów. Dzieci mogą różnić się w zakresie:

- stylów uczenia się, np. wzrokowy, kinestetyczny, słuchowy,
- szybkości przetwarzania informacji,
- pamięci roboczej i uwagi,
- specyficznych trudności w uczeniu się, jak dyskalkulia.

Dlatego nauczyciele i pedagodzy powinni mieć dostęp do diagnozy funkcji poznawczych, a także możliwość współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi w celu dostosowania metod nauczania.

Praktyka pedagogiczna pokazuje, że warto promować:

- nauczanie problemowe i poszukiwanie nowych rozwiązań – zamiast sztywnych schematów działania, uczeń szuka rozwiązań na swój sposób,
- wizualizację i manipulację – szczególnie w młodszych klasach (liczmany, klocki, układanki matematyczne),
- współpracę w grupie – rozwiązywanie problemów w parach lub zespołach rozwija zarówno myślenie analityczne, jak i komunikację,
- gry i zabawy dydaktyczne, które pozwalają na przyswajanie umiejętności w sposób naturalny i bez lęku przed błędem.

Ważne!

Istotna jest też rola pedagoga szkolnego jako pośrednika między uczniem, nauczycielem i rodzicem – osoby, która może monitorować rozwój ucznia i proponować indywidualne ścieżki wsparcia.

Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej – kształtowanie postaw patriotycznych, społecznych i obywatelskich, odpowiedzialności za region i ojczyznę, dbałości o bezpieczeństwo własne i innych

Szkoła ma być nie tylko miejscem, w którym uczeń poznaje zasady funkcjonowania w społeczeństwie demokratycznym. Chodzi też o promowanie takich wartości, jak świadomość narodowa i lokalna, zdolność do współpracy, aktywność na rzecz dobra wspólnego. Przykładowe działania mogą obejmować:

- udział uczniów w organizacji i obchodach uroczystości i projektów realizowanych z okazji świąt narodowych, np. 11 listopada, 3 maja czy innych rocznic historycznych,
- projekty edukacyjne związane z historią regionu, lokalnymi bohaterami, miejscami pamięci,
- promowanie prac samorządu szkolnego, spotkania z przedstawicielami władz lokalnych,
- udział w programach edukacji obywatelskiej.

Ten kierunek polityki oświatowej wskazuje na to, że szkoła funkcjonująca w realiach dynamicznie zmieniającego się społeczeństwa, kryzysów wspólnotowych i rosnącej polaryzacji odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu postaw obywatelskich, etycznych i społecznych. Edukacja obywatelska i wychowanie do wartości nie są tylko dodatkiem do realizacji podstawy programowej – to fundament budowania dojrzałego, empatycznego i odpowiedzialnego człowieka, który będzie potrafił świadomie uczestniczyć w życiu społecznym i demokratycznym.

Promocja zdrowego trybu życia w szkole – kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, wspieranie aktywności fizycznej uczniów

Realizując ten kierunek polityki oświatowej, szkoła ma odgrywać aktywną rolę w promowaniu zdrowego stylu życia. Chodzi o systematyczne i świadome budowanie nawyków zdrowotnych poprzez działania dydaktyczne, wychowawcze i organizacyjne. Kierunek ten obejmuje:

- edukację zdrowotną – przekazywanie wiedzy o zdrowiu, odżywianiu, higienie, profilaktyce chorób; wymogi te po części będą realizowane w szkołach poprzez przedmiot o tej samej nazwie, który pojawi się od 1 września 2025 r., pamiętać jednak należy, że ma on charakter nieobowiązkowy, więc aktywność szkoły w tym zakresie nie może ograniczać się do realizacji podstawy programowej,
- rozwijanie aktywności fizycznej – wzmacnianie roli wychowania fizycznego,
- profilaktykę zachowań ryzykownych – przeciwdziałanie uzależnieniom, siedzącemu trybowi życia, niewłaściwemu odżywianiu.

**Aby czytać dalej, potrzebujesz pełnego dostępu.
Przeglądaj wszystkie materiały w ramach abonamentu lub
prenumeraty.**

Korzyści:

- nielimitowany dostęp do treści,
- aktualizacje materiałów w niezbędnikach, nawet do 2 razy w tygodniu,
- e-czasopisma w nowej, wygodnej formie,
- dodatkowe materiały i wzory dokumentów do pobrania,
- dostęp do porad cenionych ekspertów i praktyków,
- zniżki na kolejne produkty, szkolenia i webinary

i znacznie więcej...

**Zamów na: www.platformamm.pl
lub skontaktuj się z nami: 800 702 902, bok@oficynamm.pl**